

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
28 oktober 2024 (mondelinge uitspraak 24 oktober 2024)

Zitting: 24 oktober 2024 te Hilversum

Klachtnummer: KC 2024 – 059

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht:

Klager maakt bezwaar tegen het beperken van de bewegingsvrijheid vanaf 11 oktober 2024. Klager zegt dat hij geen zogenaamde 8:9 brief heeft ontvangen.

Klager verzoekt om een schadevergoeding.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 17 oktober 2024 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 17 oktober 2024 zijn aangeklaagden en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 17 oktober 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 24 oktober 2024.
- De commissie heeft aangeklaagden verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 21 oktober 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 24 oktober 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagden en de pvp medegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op .... Hij is bekend met een bipolaire 1 stoornis. Hij is (voorafgaand aan zijn opname) sinds een ruime week manisch psychotisch ontregeld, maar is moeilijk in beeld te krijgen wegens rondzwerven. Klager is toenemend achterdochtig en

wantrouwend. Hij heeft zijn moeder geslagen, slaapt niet meer en loopt tot bloedens toe op blote voeten. Klager is op 17 september 2024 met een CM opgenomen, waarbij het beperken van de bewegingsvrijheid is toegewezen.

Op 17 september 2024 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 17 september 2024 dat hij besloten heeft om klager verplichte zorg te geven. De verplichte zorg wordt aan klager gegeven omdat het uitstellen daarvan niet langer verantwoord is voor hem of zijn omgeving.

De zorgverantwoordelijke stelt dat klager last heeft van een manisch psychotische ontregeling bij een bipolaire stoornis, waardoor hij voorafgaand aan de opname onder andere toenemend achterdochtig was, weinig sliep, zwierf en vijandig was. Klager heeft vrijwillige opname geweigerd. Om dit ernstig nadeel af te wenden is het noodzakelijk om hem op te nemen in een psychiatrisch ziekenhuis zodat hij adequate behandeling kan krijgen. Het wordt noodzakelijk geacht klager op een gesloten afdeling te plaatsen vanwege de psychiatrische aandoening.

De zorgverantwoordelijke vindt dat hij de voorkeuren van klager voor verplichte zorg niet kan volgen. Door het volgen van zijn voorkeuren ontstaat wel een groot risico op ernstig nadeel.

Op 20 september 2024 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een zorgmachtiging verleend tot en met 20 maart 2025, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het beperken van de bewegingsvrijheid is toegewezen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het goed gaat. Hij zegt dat hij altijd probeert goed te zijn. Klager zegt dat hij weer kan lachen en dat hij weer een dialoog kan aangaan. Op de afdeling is hij niet meer zo heftig. Klager wil graag, onder begeleiding, wandelen en sigaretten kopen.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij sinds kort olanzapine krijgt en dat hij zich beter voelt met deze medicatie dan met de medicatie die hij eerder heeft gehad.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij tijdens zijn opname tweemaal meerdere dagen is weggelopen. Op de dag van opname is hij direct zonder begeleiding weggegaan. Op 27 september 2024 is klager weggelopen, maar is hij wel de medicatie blijven nemen. Op 5 oktober 2024 is hij weer weggelopen en heeft hij middelen gebruikt. Klager zegt dat hij niet verslaafd is en dat hij vijf jaar clean is.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij een zelfbindingsverklaring heeft opgesteld voor het geval het niet goed met hem gaat.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat het duidelijk is. De klacht over de beperking van de vrijheden is de belangrijkste klacht voor hem en de klacht over de beslissingsbrief zet hij terzijde.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat klager zijn klachten duidelijk heeft verwoord. Zij zegt dat zij vindt dat er een nieuwe beslissingsbrief behoort te worden uitgereikt als de inhoud van de beperking van de vrijheden die eerder is aangezegd, wijzigt. Klager heeft geen nieuwe brief ontvangen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde, met verwijzing naar de schriftelijke reactie, verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er na de opname geen evidente veranderingen zijn geweest. Op 11 oktober 2024 vindt er een incident plaats waarbij klager neus-aan-neus komt te staan met een verpleegkundige. De verpleegkundige is op dat moment klaar met de dienst en wil daarom de afdeling verlaten. Klager reageert daar achterdochtig op en vraagt op indringende manier waarom deze persoon gaat. Dit komt als dreigend over. De dag erna is de moeder van klager op de afdeling, waarbij moeder en klager met elkaar in conflict raken en waarbij klager moeder uiteindelijk, op de afdeling, bij haar keel grijpt. Ingaande 14 oktober 2024 wordt klager olanzapine voorgeschreven in plaats van quetiapine. Op de olanzapine reageert klager goed. Er is een verbetering in het toestandbeeld merkbaar.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager naar aanleiding van het vorenstaande akkoord gaat met een langere periode van binnen zijn, om te voorkomen dat hij telkens middelen gebruikt en daardoor weer verslechterd. Vanochtend is er weer een gesprek met klager geweest en zijn er afspraken gemaakt over het opnieuw starten van beperkte vrijheden onder begeleiding.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager bij opname op 17 september 2024 een zogenaamd 8.9 formulier heeft ontvangen, waarop ook de beperking van bewegingsvrijheid is opgenomen en opname in een accommodatie. Er is in het gesprek van 14 oktober 2024 mondeling aan klager meegedeeld dat wordt overgegaan tot volledige beperking van zijn vrijheden, waarbij wordt verwezen naar de 8.9 brief van 17 september 2024, omdat daar de betreffende zorgvorm al in opgenomen is.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt aangeklaagde dat klager ook in .... is opgenomen geweest en dat het snel goed met hem ging na het toedienen van olanzapine.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 20 september 2024 verleende zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvzggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 17 september 2024 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 17 september 2024 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 16 september 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 17 september 2024 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 17 september 2024 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 17 september 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht dat met wat op de hoorzitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus en de schriftelijke reactie van aangeklaagde, voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder het beperken van de bewegingsvrijheden een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager is ontregeld, toenemend achterdochtig en wantrouwend. Hij slaapt niet meer, zwierf en was vijandig richting zijn moeder en in de kliniek richting een verpleegkundige. De commissie acht het besluit om klager langer binnen te houden om zo het middelengebruik te stoppen, de onderbrekingen van de opname/ behandeling te voorkomen en daarmee van de gedwongen opname juist te verkorten opportuun.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie overweegt dat aangeklaagde niet gehouden is geweest – zoals de pvp stelt - om klager bij nadere beperking van zijn bewegingsvrijheid per 14 oktober 2024 opnieuw een 8:9 brief te verstrekken. Deze vorm van verplichte zorg is immers bij beslissing van 17 september 2024 binnen de geldende zorgmachtiging reeds aan klager uiteengezet.

De commissie verklaart de klacht en voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**

De commissie ziet, nu de klacht ongegrond is verklaard, geen aanleiding om een schadevergoeding toe te kennen.

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. H.J. Deuring, voorzitter
Dhr. drs. R. Fiddelaar, psychiater
Mw. A.L. Korporaal, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.